

LARS-ERIK LARSSON

Förklädd gud

SÖNDAG 10 MARS KL 18.00 KUNGSHOLMS KYRKA

ENTRÉ 170 KR VIA WWW.TICKETMASTER.SE

100-mannakör

Kungsholms kyrkokör och Karolinakören

Agnes Auer Carl Ackerfeldt Stina Ekblad

SOPRAN

BARYTON

RECITATION

Stockholm Concert Orchestra

Britta Snickars

DIRIGENT

L-E Larsson Romans ur "Pastoralsvit"
(1908-1986)

J Haydn Recitativ och aria ur "Årstiderna": Schon eilet froh der
(1731-1809) Akkermann

E Grieg Våren, op 34
(1843-1907)

L-E Larsson "Förklädd gud"

"Ej för de starka i världen..."

Radiotjänsts julfest 1938 är en viktig händelse i tillblivelsen av kantaten *Förklädd gud*. Då förde radioteaterchefen Hjalmar Gullberg för första gången sin diktsvit på tal för tonsättaren Lars-Erik Larsson, som året dessförinnan blivit anställd på Radiotjänst som "tjänsteman". Gullberg ansåg att texterna kunde vara lämpliga att sätta musik till och presenteras i samband med det populära radioprogrammet *Dagens dikt*.

Inledningsvis gjorde Gullberg och Larsson en fördelning av de olika soli- kör- och recitationsavsnitten, men tonsättaren hade stor respekt för uppgiften och arbetade ovanligt långsamt och trevande innan formen klarnade. "Här gällde det - berättar Larsson - att inte arbeta på rutin, jag hade respekt och vördnad för texten."

Förklädd gud förekom i programtablåförslagen länge och väl utan att verket var fullbordat. Till slut stod till och med namnet Hilding Rosenberg som kompositör i stället för Larsson men detta "hot" tog skruv. Våren 1940 var *Förklädd gud* färdig och Lars-Erik Larsson kunde datera sitt partitur 23/3. Gullbergs diktsvit hade vuxit till en hel kantat. Texterna ingår i Gullbergs diktsamling *Kärlek i tjugonde seklet* från 1933. Ett viktigt tillägg har diktaren gjort i samband med att tonsättningen blev aktuell och de handlar om de berömda inledningsorden: *Ej för de starka i världen, men de svaga, ej för krigare, men bönder, som plöjt sin jordlott utan att klaga, spelar en gud på flöjt. Det är en grekisk saga...*

Förklädd gud är uppbyggd på ett klart och omväxlande sätt med olika inslag av recitation, arior och körsatser. Tonsättaren var mycket mån om att texterna inte skulle skymmas. Därför reciteras för säkerhets skull samtliga texter innan de sjungs.

Gullbergs diktcykel bär fram ett diskret budskap om de mänskliga kärleksgärningarnas och konstens nödvändighet. Särskilt aktuellt förstås 1940 i och med andra världskrigets utbrott men samtidigt har verket ett skimmer av tidlöshet.

Förklädd gud är tillsammans med *Pastoralsvit* Lars-Erik Larssons mest populära verk. Det finns gott om grammfoninspelningar av verket och det är utan jämförelse det mest älskade och mest framförda svenska kör- och orkesterverket i såväl våra kyrkor som våra konsertsalar.

Tom Sandberg

Förklädd gud

I. Vem spelar på en pipa en låt av gryningsluft,
för himmelsk att begripa, höjd över allt förnuft?
Vem äger lösenorden, flöjtvisans dolda text?
Vem spelar på jorden för djur och växt?
Vem är den gode herden som för sin flock i vall
och som med gräs förser den och toner av kristall?
Vem går på betesängar i sommardagens kvalm
och sover bland drängar på jordisk halm?

II. Apollon bor i ett tessaliskt stall. Ej bär han lager kring sitt gyllne hår:
han sändes från Olympens gudahall, dömd att försörja sig som dräng ett år.
Det bor en gud i ett tessaliskt stall.
Bland tjänstefolket vandrar han förklädd. Längst ner vid bordet är hans sked och skål.
Bland kreatur i ladan är hans bädd. Han äger intet jordiskt föremål.
I herdekappa går en gud förklädd.

III. Kring höstlig vaktelds bränder församlar han frysande får
och sköter med kloka händer de djur som har sår.
Hans sanna hem är sagan, hans själ är lyra och dikt.
Dock gör han utan klagan sin jordiska plikt.

IV. Välsignelse följer i gudarnas spår.
Om kappan än döljer hans gyllne hår,
så blomstrar den mark där han går.
Han spelar för djuren, som följa hans takt,
för solen, för skuren i nyplöjd trakt,
där döden förlorar sin makt.

V. Husbonden må vi prisa säll, Tessaliens monark.
När han står upp vid hanegäll, är han på helgad mark.
För den som bland hans drängar bor och äter deras mat,
är solens herre, månens bror och stjärnornas kamrat.

Fortsättning på nästa sida

VI. Vad faller över träden för silverglans,
vid pipans bröllopskväden och djurens dans?
Vad är det för ett rike han kommer från,
han som ej är vår like, men blott ett lån?
Erinrar han sig, fången vid äng och vik,
en värld som är förgången, en glömd musik?
Erinrar han sig lyra och jungfrukör,
ett liv av helig yra, som aldrig dör?

VII. Än vandrar gudar över denna jord.
En av dem sitter kanske vid ditt bord.
Tro ej att någonsin en gud kan dö.
Han går förbi dig, men din blick är slö.

Han bär ej lyra eller purpurskrud.
Blott av hans verkan känner man en gud.
Den regeln har ej blivit överträdd:
är Gud på jorden, vandrar han förklädd.

VIII. Tror du att fåren skulle beta i morgonglans
på gräsklädd jordisk kulle, om inte gudar fanns?
Tror du, att våren skulle binda sin blomsterkrans
på alla dödas kulle, om inte gudar fanns?

IX. Bjuder ett mänskoöga till stilla kärleksfest
oss, kyliga och tröga, som folk är mest,
lägger som himmelsk läkning för djupa själåsår,
en vän, fri från beräkning, sin hand i vår,
synes en ljusglans sprida sig kring vår plågebädd -
då sitter vid vår sida en gud förklädd.

Hjalmar Gullberg